

Andreu Martín i Jaume Ribera

FLANAGAN

Andreu Martín i Jaume Ribera van iniciar la seva col·laboració amb la sèrie sobre el jove detectiu Joan Anguera, conegut per tothom com a *Flanagan*. Una sèrie que s'ha convertit en el gran referent de la novel·la policíaca juvenil. Ara, però, sense abandonar aquesta sèrie, n'inicien una altra, aquesta vegada dirigida als adults, protagonitzada per l'investigador privat Àngel Esquiús, de la qual ja n'han aparegut les tres primeres aventures: *Amb els morts no s'hi juga* (Premi Columna 2003 i Premi 2004 Brigada 21), *Joc de claus* i *La monja que va perdre el cap*.

Andreu Martín i Jaume Ribera formen un tàndem excepcional en la creació de detectius catalans.

No demanis llobarro fora de temporada
Tots els detectius es diuen Flanagan
El carter sempre truca mil vegades
No te'n rentis les mans, Flanagan
Flanagan de luxe
Alfagann és Flanagan
Flanagan blues band
Flanagan 007
Només Flanagan
Els vampirs no creuen en Flanagans
El diari vermell de Flanagan
Jo tampoc em dic Flanagan

Flanagan, el detectiu de la classe

Embolics que enganxen

Després d'una dècada resolent casos, el Flanagan, un jove però enginyós detectiu de 17 anys, les ha vist de tots colors: segrestos, assassinats esgarrifosos, misteris inexplicables, *pijos* insuportables, negocis de sotamà, intents de suïcidi, una nòvia mig gitana, un grup de rock desastrós... Però encara no se les havia hagut de veure amb vampirs!! En la seva darrera aventura, *Els vampirs no creuen en Flanagans*, el nostre detectiu haurà d'esquivar ullals i molts altres obstacles...

Els autors i pares literaris del Flanagan són l'Andreu Martín i el Jaume Ribera, dos escriptors i periodistes que fa molts anys que es dediquen a la literatura juvenil, especialment Martín, que també ha estat guionista de sèries de TV3, com *Estació d'enllaç*. Recentment, l'editorial Columna ha reeditat tots els llibres del detectiu a la col·lecció *Ep! Flanagan*, amb noves portades més modernes.

Tot i que alguns d'aquests llibres, com *No demanis llobarro fora de temporada* (1989) o *Tots els detectius es diuen Flanagan* (1991), van ser publicats per primera vegada ara fa més de deu anys, sembla que per ells no passi el temps. Tot i que estan situades en el nostre temps, les històries del Flanagan tenen els elements característics de les novel·les negres clàssiques, que, com les grans pel·lícules de detectius en blanc i negre, no passen mai de moda.

En qualsevol de les nou novel·les del Flanagan hi trobaras emoció, misteri, suspens, tocs d'humor, amor i cops d'efecte d'aquells que fan que la història prengui camins inesperats. Tens tots els punts per enganxar-te i fer que no puguis parar de llegir.

Un detectiu que va a l'insti

Un dels aspectes que més atrau del Flanagan és la seva doble vida. Pels seus pares, propietaris d'un modest bar, és el Joan Anguera, el fill petit que de tant en tant supèn alguna assignatura i que encara els demana permís per sortir de casa a les nits. Us sona? Però pels seus companys de classe és un detectiu amb molt bona reputació.

Els pares del Flanagan, és clar, no tenen ni idea de la vocació del seu fill, que des de que va acceptar el seu primer cas s'ha anat envoltant dels elements que calen per ser un detectiu professional: té una oficina pròpia (bé, una barraca al jardí de casa), una sòcia (una noia de l'institut una mica boja, la Maria Gual, de qui està mig enamorat), una ajudant (la seva germana Pili), i molts contactes i confidents arreu del barri que tant li serveixen per obtenir informació privilegiada com per fer negocis d'amagat. Ja se sap, això de portar una doble vida no és fàcil.

Un dels lemes del Flanagan (tot bon detectiu n'ha de tenir un repertori propi) és "Viu i deixa viure". No li agraden els xantatges, sempre el fan posar molt nerviós, com les noies... ehem, però en un altre sentit.

No hi té gaire traça, però al llarg de vuit novel·les ha tingut més d'una aventura amorosa sonada.

Per cert, un dels ídols del Joan és el detectiu Philip Marlowe, de qui es coneix gairebé tots els seus casos. Fins i tot intenta imitar-lo moltes vegades treballant habilitats com la discreció, la paciència o la intuïció. En Marlowe tenia un olfacte privilegiat. Aquest personatge és un dels grans investigadors privats que ha donat la literatura negra i el seu autor és el nord-americà Raymond Chandler. En el cine, el mític Humphrey Bogart li va donar vida a la pel·lícula *La gran dormida*.

Llibre a llibre

Sens dubte, el Flanagan és la millor manera d'introduir-se en el gènere de la novel·la de detectius. Els autors, l'Andreu Martín i Jaume Ribera, han sabut combinar perfectament la complexitat d'aquest tipus d'històries, plenes d'acció, amb un llenguatge fàcil però ric i molts tocs d'humor. El Flanagan enganxa. I del Flanagan se n'aprèn.

Apart de la ja citada al detectiu Marlowe, a les novel·les també hi ha moltes altres referències tant a la literatura policíaca (A. Christie, G. Simenon, A. C. Doyle) com al cinema clàssic (actors, actrius, pel·lícules, escenes concretes que el Joan li agrada recordar). I també a la música. A *Flanagan Blue Band* fins i tot es veu obligat a tocar en un grup de rock una mica incompetent...

Potser per aquesta riquesa general, alguns dels llibres s'han convertit en lectura obligatòria de curs en moltes escoles. Els volums que més demanen els centres són *Flanagan de luxe*, i *No demanis llobarro fora de temporada*, el primer que es va publicar.

Després d'aquest títol, va venir *Tots els detectius es diuen Flanagan*, on el nostre investigador va haver d'enfrontar-se a un pinxo del col·legi que li volia fer xantage. La següent aventura va ser *No te'n rentis les mans, Flanagan*, una història d'assassinats, gitanos, endevinaires i bosses d'escombraries. El 1994 es va publicar *Flanagan de luxe*, que va introduir al Joan en el món de les drogues de disseny. Dos anys més tard arriba *Alfagann és Flanagan*, que precedeix a *Flanagan Blues Band*. Aquí, el Flanagan contacta amb un detectiu professional que li ofereix un cas. Pel camí, hi ha assassinats misteriosos.

A *Flanagan 007*, en canvi, la seva germana Pili és segrestada. El 2000 arriba el vuitè èxit de la sèrie, *Només Flanagan*, on intentarà descobrir el comportament suïcida d'un company de classe molt rebel. I nové es publica ara, *Els vampirs no creuen en Flanagans*.

<http://3xl.net/reportatges/re66610941.html>

ENTREVISTA A ANDREU MARTÍN I JAUME RIBERA

Andreu Martín i Jaume Ribera formen un tàndem que ja ha aconseguit el reconeixement dels lectors de literatura policíaca juvenil gràcies a la desena de llibres que fins ara ha protagonitzat el seu personatge més famós: el detectiu Flanagan. Ara els dos escriptors han decidit aprofitar la seva bona sintonia per provar sort en la novel·la negra per a adults i han escrit conjuntament *Amb els morts no s'hi juga* (premi Columna 2003)

L.D. Com neix el projecte d'iniciar una nova sèrie de novel·la negra protagonitzada pel detectiu Àngel Esquiús?

J.R. Necessitàvem cales! No, que faig broma! Teníem la moral alta, ja que les nou novel·les de literatura juvenil protagonitzades pel Flanagan han estat ben rebudes pels lectors i per la crítica (les dues vegades que aquesta n'ha fet cas en deu anys). Ens atreia el repte d'escriure plegats literatura de gènere per a adults, de crear un nou personatge de zero. A més, tenim lectors que han crescut amb les obres del Flanagan i que, sent adults, volien continuar llegint llibres nostres.

L.D. Per què no han volgut que la nova sèrie la protagonitzés un Flanagan ja adult?

J.R. Perquè fer-lo madurar era com carregar-nos l'essència del personatge, ja que el Flanagan sempre s'enfronta als seus casos sense tenir ni l'edat ni els recursos suficients per fer-ho. A més, fer que la nova sèrie la protagonitzés el detectiu Àngel Esquiús ens permetia continuar escrivint novel·les del Flanagan per a joves. La idea és poder jugar amb el màxim de cartes.

A.M. L'Àngel Esquiús potser respon a la nostra frustració, ja que malgrat que, modèstia a part, el Flanagan ha sigut un dels fenòmens culturals més importants d'aquest país i ha estat traduït a un munt de països, pel fet de ser literatura juvenil no ha tingut pràcticament cap mena de repercussió mediàtica, ni tans sols dintre de l'àmbit de la novel·la negra. El Jaume i jo tenim ganes que es reconegui la nostra activitat literària tant en l'àmbit dels autors de gènere com en el de la novel·la en general. Aviam si amb l'Àngel Esquiús ho aconseguim.

L.D. Primer van decidir l'argument d'*Amb els morts no s'hi juga* o van preferir definir com seria el seu nou protagonista?

A.M. No ho recordo gaire bé, però jo diria que l'argument de la novel·la i el personatge de l'Àngel Esquiús van néixer de manera paral·lela en la nostra primera reunió de treball. De totes maneres, tant al Jaume com a mi ens interessa molt més l'argument de la novel·la que el protagonista, perquè el que sobretot ens atrau és aconseguir una trama en què totes les peces encaixin. El repte és no caure en un argument repetitiu.

L.D. Com escriuen a quatre mans?

J.R. Tenim un ordinador que té dos teclats: un posa les vocals i l'altre les consonants!

A.M. El Jaume sempre diu que ell escriu les consonants i que jo em dedico a les vocals, però és mentida: perquè hi ha més vocals que consonants i això voldria dir que jo hauria de treballar més!

J.R. Va, ara de debò... Com passa sovint amb els guions de cine, ens reunim i anem discutint les idees que van sortint per a l'argument. Una vegada tenim decidit què explicarem a cada capítol, un dels dos escriu una primera versió de la novel·la. Després, l'altre la reescriu partint d'aquest primer redactat.

A.M. En tots els llibres que hem escrit plegats és molt normal que quan m'ha tocat a mi redactar-ne la primera versió l'hagi passada al Jaume amb una nota on hi diu: "Falta humor". Cadascú sap què és el millor que pot aportar.

L.D. ¿I no els ha passat que durant la redacció d'alguna de les novel·les que han escrit junts no s'han posat d'acord?

A.M. Ens hem passat tot el matí donant voltes al tema, intentant recordar els punts de discussió que havíem tingut a l'hora d'escriure *Amb els morts no s'hi juga* i la veritat és que no n'hem trobat cap ni un.

J.R. No som gaire psicòpates: a l'hora d'escriure acceptem bé les crítiques de l'altre i no ens costa fer canvis en el text. Si tinguéssim la mania de no voler que l'altre ens corregís ni una coma, no aniríem enlloc. Si escrius a quatre mans has de ser humil per força.

L.D. Què va ser el més difícil a què es van enfrontar en el moment de fer el salt de la novel·la juvenil a la literatura per a adults?

A.M. Crear un nou personatge. El Flanagan va néixer sense que nosaltres tinguéssim consciència que seria el protagonista de tota una sèrie, però amb l'Esquiús ha estat diferent. Després de guanyar el Premi Nacional de literatura l'any 1989 amb *No demanis llobarro fora de temporada*, l'editor ens va demanar un altre llibre. Va ser llavors quan vam escriure *El carter sempre truca més vegades*, però ell va insistir que volia més novel·les del Flanagan i així va començar una sèrie que ja consta de nou llibres. Escriure la segona novel·la de la sèrie Flanagan va ser tan difícil com escriure la primera del detectiu Àngel Esquiús, perquè t'adones que estàs creant un personatge que t'acompanyarà durant molt de temps.

J.R. Quan t'inventes un personatge d'una sèrie, te l'estàs jugant: imagina't que al primer llibre has dit que és coix i que al segon necessites que escali l'Everest! Ja l'has cagat!

L.D. ¿Els ha servit l'experiència del Flanagan a l'hora d'escriure *Amb els morts no s'hi juga*?

J.R. Molt, perquè hem pogut aprofitar la nostra mecànica de treball. En realitat, escriure novel·la negra juvenil no és tan diferent d'escriure novel·la adreçada als adults: només has de canviar una mica el to i adreçar-te a un públic més ampli.

L.D. ¿Tenen pensat escriure, més endavant i plegats, una novel·la que no sigui de gènere?

J.R. Per a mi una novel·la policíaca és tan novel·la com qualsevol altra. De fet, si volguéssim, podríem etiquetar qualsevol novel·la amb un gènere.

L.D. ¿Ja han decidit quants títols integraran la nova sèrie del detectiu Esquiús?

J.R. Ens hem marcat un nivell d'ingressos i quan hi arribem, plegarem! És conya. La intenció és anar escrivint novel·les i veure quina és la resposta dels lectors. Si funciona, no hi haurà problema, perquè d'escriure més títols en tenim moltes ganes. De fet, ja estem escrivint la segona novel·la de l'Esquiús.

A.M. És més, porto tot el matí dient-li al Jaume que ja tinc bastant pensat l'argument del tercer llibre de la sèrie. Però ell em diu que no l'emboliqui, que encara està reescrivint la segona novel·la!

J.R. És que m'atabala. Sóc un escriptor limitat: només tinc dues neurones i barallades! No es parlen!

L.D. Acaben de publicar *Amb els morts no s'hi juga* i ja estan fent la segona versió de la segona novel·la. ¿Com és que s'hi han posat tan aviat?

J.R. Perquè volíem que quedés clar que es tractava d'una sèrie, que el lector sabés que, si li agrada la primera, pot continuar disfrutant amb el mateix personatge.

A.M. Hem arrencat amb *Amb els morts no s'hi juga*, però pràcticament de forma simultània ens vam posar a escriure el segon títol de la sèrie per tenir-lo a la recambra.

L.D. Pel que es veu la por a la pàgina en blanc ni se la poden imaginar...

A.M. La meua teoria és que la por a la pàgina en blanc només és té si estàs molt pendent dels teus lectors, perquè et preocupa si els agradarà, què en dirà la crítica, si et continuaran llegint... Si un pensa que cada llibre que escriu serà un esdeveniment transcendent per a la literatura, li agafa tanta angoixa que no és capaç ni d'escriure una plana.

En canvi, si escrius per passar-t'ho bé i riure una estona, com és el nostre cas, ja no tens aquesta por.

J.R. Falta d'arguments jo no n'he tingut mai. Al contrari, en tinc una pila i el que em costa és triar-ne un!

L.D. *Per què van voler que l'Àngel Esquius fos un personatge tan normal?*

J.R. Perquè volíem fugir de l'estereotip del detectiu privat que porti gavardina, que viu una mica amargat, que acostuma a estar de tornada de tot i que sovint adopta l'actitud del perdedor. Ens va semblar que l'Esquius hauria d'acostar-se més al perfil d'una persona normal. Teníem clar que el sentit de l'humor havia de ser molt important; però, en lloc de crear un personatge grotesc que fos còmic per ell mateix, vam preferir que l'humor el provoquessin les situacions en què es troba. Els escriptors de novel·les policíiques que a Catalunya han optat per l'humor gairebé sempre han utilitzat un protagonista amb carències evidents, però nosaltres hem intentat provocar la rialla amb el context que l'envolta. Ens semblava més innovador.

L.D. *Per què van triar presentar 'Amb els morts no s'hi juga' al premi Columna i no a un premi de literatura policíica?*

A.M. Perquè no existeixen! Em sembla que a Espanya només n'hi ha un i el convoquen a Albacete! De fet, ja havíem fet el mateix abans, quan vam portar *Flanagan de luxe* al premi Columna, perquè ens va semblar que era una novel·la molt arriscada i que un premi que no fos especialment pensat per a la literatura de gènere li podia servir de molta ajuda. *Amb els morts no s'hi juga* també és una aposta forta, per això creiem que aconseguir el premi també ens aniria molt bé. Sé que un dels membres del jurat del Columna va trucar a l'editora per comentar-li que amb la nostra novel·la estava rient molt i per preguntar-li si això era premiable! Presentar una novel·la policíica i a sobre amb una forta càrrega d'humor era apostar per dos elements políticament incorrectes, però el jurat va saber valorar-ho i això diu molt a favor seu.

J.R. Amb un premi mai hi comptes: tu et presentes i, si guanyes, millor, i si no, tampoc no passa res.

L.D. *La novel·la negra ha tingut des de fa temps molts lectors a Catalunya. ¿Per què no hi ha cap premi important per a aquest tipus de literatura?*

A.M. Uf, això forma part de tot un seguit d'incògnites: com és que la novel·la policíica té tan poca repercussió als mitjans? Per què no es parla als mitjans dels títols de literatura infantil i juvenil?... No hi ha cap explicació.

J.R. Pensa que en dotze anys hem venut més de dos milions d'exemplars dels llibres del Flanagan i, per contra, els mitjans ens han fet cas una o dues vegades.

A.M. A més, la majoria de novel·les que han guanyat el Premi Nacional de literatura han estat portades al cinema. Per què el Flanagan no? El Jaume fa temps que mig en broma parla d'una *teoria de la conspiració* que ens condemna al silenci!

L.D. *¿Amb aquesta novel·la senten que els mitjans de comunicació els estan fent per fi més cas?*

A.M. Estan responnent més, però encara és d'hora per

saber si els lectors també ho faran. De totes maneres, espero que tinguem sort, perquè crec que és un bon moment per a la novel·la negra, ja que estem assistint a un renaixement del gènere. De fet, amb *Amb els morts no s'hi juga*, tenim una certa consciència que estem contribuint a aquest nou impuls.

L.D. *¿L'Àngel Esquius pot arribar a ser tan famós com el Pepe Carvalho de Vázquez Montalbán?*

A.M. El Carvalho que no me'l toquin! El que m'agradaria és que, dintre del Partenó particular dels herois de novel·la negra, l'Esquius es trobés un dia amb el Carvalho i poguessin parlar.

Flanagan amb cabells blancs

A *Amb els morts no s'hi juga* (Columna), el detectiu Flanagan, el famós protagonista de la sèrie de novel·la negra juvenil creada per Andreu Martín i Jaume Ribera, cedeix el paper principal a Àngel Esquius, un investigador privat de poc menys de 50 anys, vidu, amb fills i néts. Amb aquest nou personatge el tàndem Martín-Ribera vol crear una nova sèrie de novel·la policíica en català adreçada al lector adult. La trama del llibre, que ha resultat guanyador del darrer premi Columna de novel·la, gira al voltant de tres línies argumentals: la resolució de l'assassinat d'un visitador mèdic, el descobriment de la identitat de la persona que està assetjant telefònicament una estrella de cine i la formulació d'una teoria creïble sobre les circumstàncies de l'assassinat de l'escriptor Christopher Marlowe, contemporani de William Shakespeare. Aquest tercer fil argumental permet als autors fer una mica de reflexió i teoria sobre la novel·la negra i sobre els seus mestres, en especial Raymon Chandler. En cap de les tres línies argumentals tampoc no falten les pinzellades d'humor, un element que no sempre és habitual en les novel·les policíiques dels autors catalans.

Més de dos milions de lectors ja han llegit algun dels títols protagonitzats pel personatge del Flanagan, el jove investigador que ha resolt amb èxit els casos que Andreu Martín i Jaume Ribera plantegen als llibres de la sèrie negra juvenil iniciada l'any 1989 amb *No demanis llobarro fora de temporada* (Premi Nacional de Narrativa per a Joves), un títol al qual han seguit d'altres com ara *Flanagan de luxe* (premi Columna jove 1994) i *Flanagan Blues Band* (premi Crítica Serra d'Or 1997).

Andreu Martín i Jaume Ribera esperen aconseguir el mateix èxit de vendes dels llibres del Flanagan amb la sèrie de novel·les policíiques protagonitzades per Àngel Esquius, una saga que s'inicia amb la publicació d'*Amb els morts no s'hi juga*, però que de ben segur ens oferirà molts altres títols en els propers anys.

Ens haurem d'anar acostumant, doncs, a gaudir resolent els casos d'un detectiu madur, una figura molt normal que contrasta amb l'excentricitat d'altres personatges que planen per les pàgines del llibre com ara el Biosca (l'amo de l'agència) i l'Octavi (l'altre investigador privat de l'empresa). El misteri està servit.

Lourdes Domínguez, *Avui/Cultura*, 29.01.2004

HORARI

Matins (excepte juliol i agost):
dimecres, dijous i dissabte
de 10 a 13,30 h
Tardes: de dilluns a divendres
de 16 a 20,30 h.

BIBLIOTECA LA BÒBILA

Plaça de la Bòbila, 1
08906 L'HOSPITALET
Tel. 934 80 74 38
Fax 934 38 76 67

E-mail b.hospitalet.lb@diba.es
<http://www.biblioteca-bobila-lh.tk>

Ajuntament de L'Hospitalet

Diputació
Barcelona
xarxa de municipis

Àrea de Cultura
Servei de Biblioteques

